

L'aviació a Sabadell

PERE RIBALTA I PUIG

Aviador estudiós de la història de l'aviació a Sabadell

El primer vol d'un avió a l'hipòdrom de Can Tunis a Barcelona, l'11 de febrer del 1910, va despertar a tot Catalunya un especial atractiu per l'aviació, una gesta inèdita i transcendent que va significar els inicis de l'aeronàutica catalana.

Aquell nou i suggestiu medi de transport, va propiciar que s'organitzés una exposició a Barcelona, precursora de la de Sabadell, que va aglutinar un gran nombre d'aficionats dedicats a la invenció i disseny teòric d'enginyers voladors, i també de la construcció de models reduïts que reproduïen avions reals. Mostra que va ser instal·lada al Saló Reig del Passeig de Gràcia número 27, a Barcelona, que es va inaugurar el dia 15 de març següent de les volades del primer avió a la Ciutat Comtal. Igualment que la vinguda del referit avió a Barcelona, el certamen fou iniciativa de l'Asociación de Locomoción Aérea (A.L.A.). En l'organització de l'exposició cooperaren una colla d'altres entitats barcelonines fonamentades en la difusió de l'aeronàutica: Club Aeri Santos Dumont, Juventud Aviadora Española, i la secció d'aviació de l'Ateneo Enciclopédico Popular. La Sociedad de Atracción de Forasteros, aliena a l'aeronàutica, per raons òbvies igualment hi va aportar el seu concurs.

Sabadell va fer-se ressò d'aquella primera exposició, donat que feia tot just una mesada que molts ciutadans de la Vila s'havien traslladat fins l'hipòdrom de Can Tunis per veure el prodigi de com s'enlairava el pilot francès Julien Mamet amb l'avió Bleriot XI. El qual, recordarem

Fotògraf: Fermí Abad Ribera - Arxiu: Unió Excursionista de Sabadell

DS

“Un bon nombre de sabadellencs, ja llavors iniciats en la construcció de maquetes i d'aeromodels, hi exposaren els seus dissenys”

que havia arribat a Barcelona des de l'escola d'aviació de la ciutat francesa de Pau, fundada l'any anterior pels germans Wright, els quals el 17 de desembre del 1903, en un lloc isolat de la costa atlàntica de l'Estat de Carolina del Nord als USA, havien dut a terme el primer vol de la història d'un objecte motoritzat més pesat que l'aire que imitava el vol de les aus.

A Sabadell, el Consell Executiu del Centre Català de la Ciutat, conduït pel seu president Antoni de Pàdua Campmany, entitat que mirava vers tot allò que pogués permetre fer una Catalunya més gran, havent visitat l'exposició d'aviació de Barcelona, i en reunir-se amb els seus organitzadors, varen decidir que el certamen es repetís a la seu del Centre Català de Sabadell, situat a la Rambla de la República nº 72, cantona-

da carrer de Lacy, a on avui es troba l'edifici dels sindicats. L'exposició va ser inaugurada la nit del dia 31 de juliol d'aquell 1910 per les autoritats consistorials amb el seu alcalde al front, Feliu Griera i Dolcet, en presència de la Junta del Centre Català presidida pel referit Antoni de P. Campmany.

Un nombrós grup d'expositors vinguts de Barcelona varen participar a la mostra. Un d'ells fou el destacat enginyer, dedicat al disseny d'avions biplans i membre de la Junta d'A.L.A., Gaspar Brunet i Viadera, que havia construït planejadors de dues ales, un dels quals, de sis metres d'envergadura, que havia estat exposat a Barcelona, és el que va presentar a la mostra sabadellenca. Brunet, junt amb el patrocini d'un alumne seu, l'hisendat Juan Olivert de Patern-València, havien construït i provat un biplà motoritzat a l'hipòdrom de Can Tunis el 1909, però sense èxit. No varen aconseguir que s'enlairés.

Un bon nombre de sabadellencs, ja llavors iniciats en la construcció de

maquetes i d'aeromodels, exposaren els seus interessants i variats dissenys. Tot aquest material aeronàutic va ser acompanyat per diferents models d'estels, petits globus i dirigibles, que eren els que aleshores s'enlairaven pel cel de Sabadell. Penjats en diferents panys de parets, uns panells oferien al visitant nombroses fotografies de l'aviació estrangera i també de les volades del Bleriot XI a Can Tunis, així com igualment de la Gran Setmana d'Aviació organitzada per l'Ajuntament de Barcelona entre els dies 1 i 8 del més de maig d'aquell mateix any. Sobre uns taulells s'exposaven una bona col·lecció de revistes i llibres de l'aviació francesa, amb plànols i instruccions de com construir un avió, també s'hi mostraven les dues úniques revistes que es publicaven en tot l'Estat Espanyol, editades a Barcelona, Aviación i Revista de Locomoción Aérea. Igualment va ser exposada una bona mostra de materials d'aviació, entre els quals hi havia una hèlix de dues pales i dos metres de diàmetre de la reconeguda firma Lucien Chauvière de París, i teles especials impregnades d'un material impermeable amb les que s'entelaven els avions – cobrint les estructures de les ales i els fuselatges, definit així el seu perfil aerodinàmic.

L'enorme interès del públic vingut també dels rodals de Sabadell, d'altres poblacions vallesanes i de comarques veïnes, obligaren als organitzadors a perllongar els dies de l'exposició fins el 20 d'agost, una setmana més del que estava previst. Sabadell iniciava així el camí que el portaria a constituir-se en un centre de rellevant importància aeronàutica ■